

ת"פ (רמלה) 63010-07-21 - מדינת ישראל- רשות המיסים נ' ג'קי ג'ק כהן

בית משפט השלום ברמלה
ת"פ 63010-07-21 מדינת ישראל- רשות
המיסים, היחידה המשפטית מחוז מרכז-מע"מ
פלילי נ' כהן

לפני: כבוד השופטת סגנית הנשיא דורית סבן נוי

המאשימה: מדינת ישראל- רשות המיסים
היחידה המשפטית אזור מרכז- מע"מ פלילי

נגד

הנאשם: ג'קי ג'ק כהן

בשם המאשימה: עו"ד אנה ליכטנשטיין ועו"ד תומר מזרחי

בשם הנאשם: עו"ד ירון פורר

גזר דין

א. רקע ועובדות כתב האישום:

1. הנאשם הורשע בהתאם להודאתו ב-20 עבירות של מי שפעל במטרה להביא לכך שאדם אחר יתחמק או ישתמט מתשלום מס שאותו אדם חייב בו- לפי סעיף 117(ב1) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: "חוק המע"מ").

2. על פי עובדות כתב האישום, בתאריך 30.11.2017 (להלן: "**המועד הרלבנטי**") הייתה חברת ב.ח. ליאור יזמות בע"מ (להלן: "**חברת ליאור**") רשומה כחברה פרטית מוגבלת במניות ורשומה כעוסק מורשה בענף שירותי ייעוץ ניהולי. במועד הרלבנטי, היה הנאשם רשום כבעל מניות ודירקטור של חברת ליאור ושימש בה כמנהל פעיל.
3. במועד הרלבנטי, הוציא הנאשם לחברת איטין לבניין בע"מ (להלן: "**חברת איטין**") 20 מסמכים הנחזים לחשבוניות מס ע"ש חברת ליאור, מבלי שעשה או התחייב לעשות את העסקאות שלגביהן הוציא את המסמכים (להלן: "**החשבוניות הכוזבות**"), בסך של 9,925,952 ₪ כאשר המס הגלום בהן הינו בסך 1,442,232 ₪, כמפורט בנספח א' לכתב האישום.
חברת איטין כללה את החשבוניות הכוזבות בספריה וניכתה את המס הגלום בהן.
4. הצדדים הגיעו להסדר דיוני, לפיו הנאשם הודה והורשע בעובדות כתב האישום, הופנה לשירות המבחן לצורך קבלת תסקיר ללא הסכמות עונשיות. כן הוסכם שבמסגרת הטיעונים לעונש, רשאי ב"כ הנאשם להגיש את הודעות הנאשם במשטרה.

ב. תסקירי שירות המבחן

5. מן התסקיר הראשון מיום 25.6.2023 עלה שהנאשם, יליד 1991, נשוי ללא ילדים, עובד כעוזר נהג הובלות ורעייתו מנהלת בית ספר. הנאשם נטל אחריות למעשיו ולהתרשמות שירות המבחן, ביצע העבירות מתוך ראייה צרה של חומרת מעשיו והסיכונים שנטל על עצמו. הנאשם מוכר לשירות המבחן מהשנים 2014-2015 במסגרת הליך קודם בו נחשפה בעיית התמכרותו לסמים, ממנה נגמל באמצעות טיפול מתמשך במסגרת ציבורית. בהמשך, הנאשם שב לשימוש בסמים, התרועע עם חברה שולית ועבר את העבירה מושא כתב האישום. שירות המבחן עתר לדחייה לצורך בחינה מעמיקה של מצבו.
6. מן התסקיר השני מיום 26.9.2024, עלה שהנאשם שומר על יציבות בחייו, מתמיד בעבודתו, עבר להתגורר בדירה שכורה עם רעייתו והשניים מצויים בטיפול פוריות. משיחה שערך שירות המבחן עם רעייתו, נמסר שהנאשם מתנהל באחריות, מזגו נוח ומפעיל שיקול דעת בקבלת החלטותיו. הנאשם ורעייתו חשים חרדה, חוסר אונים וחוסר וודאות בהיעדר יכולת להסדרת חובותיו של הנאשם. אשר לרקע לביצוע העבירה, עלה שהנאשם שב לשימוש בסמים על רקע מצוקה נפשית שנבעה מפטירת סבתו, מחלת אמו והיעדר תעסוקה. הנאשם חבר לחברה שולית ונחשף ל"הצעות עסקיות" שהובילו למעורבותו בביצוע העבירה. הנאשם הבין את הצורך בהעמקת הליך שיקומו, הופנה ע"י שירות המבחן לטיפול בסמים ביחידה העירונית להתמכרויות ומסר בדיקות שתן נקיות. לצד זאת, בשל ראשוניות ההליך, התבקשה דחיה נוספת של ארבעה חודשים.
7. מן התסקיר השלישי מיום 5.2.2024, עלה שהנאשם שולב בהליך טיפולי ביחידה העירונית לנפגעי התמכרויות, מתמיד בהגעתו למפגשים שבועיים, מסר בדיקות שתן נקיות מסמים, אחראי ובעל

מוטיבציה להעמקת הכרות עם דפוסיו וקיום חיים נורמטיביים. להתרשמות שירות המבחן, נראה שהנאשם הושפל ונוצל על ידי אחרים, התפתה להפקת רווח כספי מצומצם מבלי שהיה ער להשלכות והסיכון במעשיו. הואיל והנאשם נמצא במגמת שיפור מובהקת המצדיקה בחינת המשך הליך שיקומו, אך עדין מצוי בשלב מוקדם של הטיפול, הומלץ על דחיה בת ארבעה חודשים.

8. מן התסקיר הרביעי מיום 18.6.24, עלה שהנאשם נמצא מזה כשנה בקשר עם שירות המבחן, מתמיד בטיפול ובעל פוטנציאל שיקומי גבוה. שירות המבחן שב וציין שהנאשם אדם נבון, עבר תקופה משמעותית בה ערך שיקום בחייו ויש להעדיף את שיקומו האישי והמשפחתי. לסיכום, הומלץ על ענישה בדמות מאסר בדרך של עבודות שירות לצד ענישה נלוות ולחלופין, אף לשקול ביצוע עונש של שירות לתועלת הציבור מהטעם שעונש מאסר בפועל עלול להיות בעל השלכות פוגעניות בנאשם.

ג. ראיות לעונש:

מטעם הנאשם העידו שני עדים לעונש

9. האחת, בת זוגו, הגב' חלי סמרה כהן (להלן: "רחלי") העידה כעדת אופי. רחלי סיפרה שהיא נשואה לנאשם מזה כשנתיים, בעלת תארים אקדמאיים (טל/2) עובדת כמנהלת בית ספר, בעבר עבדה כיועצת בפנימיית נוער בסיכון וגדלה במשפחה נורמטיבית. כן סיפרה אודות חייהם המשותפים, שמאז הקשר עמה הנאשם חדל מלהשתמש בסמים, שינה את סביבת מגוריו, התנתק מחבריו הקודמים ועובד במקום עבודה מסודר. רחלי הוסיפה לספר שהם מנהלים חיים נורמטיביים, מנהלים משק בית משותף ועתה נמצאים בעיצומם של טיפולי פוריות (טל/1). לסיום הוסיפה שהנאשם מתמיד בטיפול, משולב בטיפול פרטני וקבוצתי ומגלה רצינות רבה.

10. השני, מר אבי עבהאל (להלן: "אבי"), מדריך ביחידה להתמכרויות בבאר יעקב. אבי מסר שמלווה את הנאשם מזה כשנה בשיחות פרטניות, הנאשם מתמיד להגיע למפגשים, מוסר בדיקות שתן נקיות ועובר הליך שיקומי מטיב. אבי הביע הערכה לתהליך שהנאשם עבר עד כה ומקווה שימשיך בדרך זו. כן מסר שענישה בדמות מאסר בפועל עשויה לפגוע בהליך הטיפול ולהביא לנסיגתו.

ד. תמצית טיעוני ב"כ הצדדים לעונש:

11. המאשימה עמדה בטיעוניה על הערכים המוגנים ומידת הפגיעה בהם, הדגישה את מדיניות הענישה הנוהגת המחמירה עם עברייני המס לנוכח הקלות שבביצוע העבירות, הקושי לגלותן ושכיחותן וכי יש ליתן משקל בכורה לשיקולי ההרתעה.

12. חומרה יתרה ביקשה המאשימה לראות בכך שהנאשם שימש הן כדירקטור והן כבעל מניות בחברת ליאור ומשנרשם כדירקטור, מוטלת על כתפיו אחריות רבה יותר בשל היקף סמכויותיו. עוד הפנתה למספר החשבוניות הכוזבות שהונפקו, שאין מדובר במעידה חד פעמית ולכך שהעבירות בוצעו למטרת בצע כסף. המאשימה הדגישה בטיעוניה, את הנזק שנגרם לקופת המדינה העומד על סך של 1,442,232 ₪ ואת העובדה שהנאשם לא פעל להסרת המחדלים. המאשימה ביקשה לדחות את טענת ההגנה לפיה פעל כ"קוף" (כלשון המאשימה) לאור הודעותיו במשטרה. עוד נטען, כי האינטרס הציבורי מחייב השתת ענישה מחמירה גם כלפי עברייני המס המופעלים באמצעות אחרים וזאת אף אם נוצלו. מכאן, עתרה המאשימה לקבוע מתחם עונש הולם הנע בין 18 ל-36 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה שינוע בין 10 ל-18 חודשים למשך 3 שנים, קנס בשיעור שנע בין 5% ל-10% מסך המחדל והתחייבות להימנע מביצוע העבירות.

13. אשר לגזירת העונש בתוך המתחם, המאשימה הפנתה לגיליון הרשעותיו של הנאשם (טל/3) הטומן בחובו הרשעות קודמות בעבירות סמים, בהן נדון לענישה מקלה משיקולי שיקום ולאחר שעבר הליך גמילה ממושך. המאשימה הגישה את גזרי הדין של הנאשם (טל/4-טל/5) וביקשה ללמוד מהם שחרף הזדמנויות קודמות שניתנו לנאשם, שב לבצע העבירות מושא תיק זה בחלוף תקופה קצרה על רקע שימוש בסמים ולפיכך, אין להתרשם מההליך השיקומי אותו עבר בתיק זה. עוד הטעימה המאשימה בטיעוניה, כי הנאשם פנה להליך טיפולי רק לאחר שהופנה לשירות המבחן בחודש יוני 2023 ולא בסמוך להגשת כתב האישום. המאשימה גורסת כי יש לבכר את שיקולי הגמול וההרתעה על שיקומו של הנאשם.

14. אשר לשיהוי, הדגישה המאשימה כי ככל שתטען טענת שיהוי, הרי שעסקינן בתיק שהוא נגזרת של פרשייה גדולה ועסקינן בעבירות סבוכות, כך שאין ליתן לכך משקל.

15. לשיטת המאשימה, מכלול הנתונים ממקמים את הנאשם ברף העליון של המתחם ולפיכך, עתרה להשית על הנאשם 36 חודשי מאסר בפועל וקנס כספי שנע בין 72,000 ₪ ל-144,000 ₪. המאשימה הגישה אסופת פסיקה התומכת בטיעוניה.

16. ב"כ הנאשם הפנה לכך שעסקינן ב-20 חשבוניות כוזבות שהוצאו ביום אחד, כך שאין ללמוד על תחכום, אלא על היעדר תחכום ועל היות הנאשם "נרקומן" במועד ביצוע העבירות, שפעל ללא כל מחשבה. בהסכמת המאשימה, הוגשו הודעות הנאשם במשטרה (טל/6-טל/8) וב"כ הנאשם ביקש ללמוד מהם את תפקידו של הנאשם, כמי שנוצל על רקע היותו משתמש בסמים. ב"כ הנאשם גרס, שלא מיוחסת לנאשם הפקת טובת הנאה כלשהי, אלא שאחר הוא שהפיק את טובת ההנאה בשווי המס, ולפיכך יש לראות בו כמסייע ועונשו צריך להיות שונה. לשיטת ב"כ הנאשם מתחם העונש ההולם נע בין מאסר שיכול וירוצה בדרך של עבודות שירות ועד לשנת מאסר, לצד ענישה נלוות.

17. ב"כ הנאשם טען לשיהוי בהגשת כתב האישום, לכך שהעבירות בוצעו בשנת 2017 וכתב האישום הוגש ביולי 2021, לכך שעתה, חלפו כשבע שנים ממועד ביצוע העבירות, לצד ההליך השיקומי אותו עבר הנאשם, אין מקום לרכיב ענישה של מאסר בפועל.

18. ב"כ הנאשם ביקש ליתן משקל בכורה להליך השיקומי המשמעותי אותו עבר הנאשם, לנישואיו, לכך שעתה מתמיד בעבודתו, ב"כ הנאשם תמך טיעונו במכתב ממעסיקו (טל/9) ובתלושי שכר (טל/10), הדגיש את נטילת האחריות והבעת החרטה. ב"כ הנאשם הדגיש שאף עבירות המס כפופות לתיקון 113 וניתן לחרוג ממתחם הענישה במקרה של שיקום. ב"כ הנאשם ביקר את עמדת המאשימה להשתת עונש ברף העליון של המתחם, מבלי שניתן כל משקל לשיקולים לקולא ועתר להסתפק בענישה של מאסר בדרך של עבודות שירות וקנס שיתאים לנסיבות בהן הנאשם לא הפיק טובת הנאה. ב"כ הנאשם הגיש פסיקה כתמיכה לטיעונו.

19. הנאשם בדבריו לעונש הביע צער וחרטה, טען שביצע העבירות תחת השפעת סמים, וכלשונו: **"הייתי ממש בשיא תמימותי כשזה קרה בעיניים לא פקוחות, הייתי על סמים, די רדום למה שקורה, לא כל כך מאוזן ולא מפקח..."**. הנאשם סיפר שערך שינוי בחייו, נישא לבת זוגו, הדגיש את טיפולי הפוריות, את העובדה שנמצא בטיפול ונקי מסמים. הנאשם אמר כי **"לא אחזור על עוד טעויות בחיים שלי, מכאן אני רוצה רק לעלות ולצמוח בחיים שלי, להביא ילדים. אני ממש מתנצל...."** וביקש את עזרת בית המשפט בגזירת עונשו.

ה. דיון והכרעה

מתחם העונש ההולם

20. ב"כ הצדדים עתרו לקבוע מתחם עונש אחד, בשים לב לכך שמכלול העבירות בוצעו במועד אחד ועל כן יש לראותן כמסכת עבריינית אחת. לפיכך, ולאור מבחן הקשר ההדוק יקבע מתחם עונש אחד, כאשר ריבוי העבירות וסכום המס הגלום בהן יהוו חלק מקביעת המתחם. [ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014), ע"פ 5668/13 מזרחי נ' מדינת ישראל (17.3.2016); דנ"פ 2999/16 מזרחי נ' מדינת ישראל (22.5.2016)].

21. מתחם העונש ההולם ייקבע בהתאם לעיקרון ההלימה, תוך שקילת הערכים המוגנים שנפגעו, מידת הפגיעה בהם, מדיניות הענישה הנהוגה ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

22. הערכים החברתיים המוגנים בבסיס עבירות המסים והעבירות בהן הורשע הנאשם, הם מניעת פגיעה בקופה הציבורית, במשק, בכלכלה ובכיסו של כל אזרח. שמירה על התנהלות תקינה של רשויות המס והגבייה ומניעת פגיעה בשוויון הכללי בנשיאת נטל המס. [רע"פ 1282/24 זלום נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (14.2.2024); רע"פ 3203/22 עאפנה נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (17.5.2022); רע"פ 5770/21 רענן בית טבע בע"מ נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (26.8.2021) ורע"פ 977/13 אודיזי נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (20.2.2013)].

23. בית המשפט העליון בשורה של פסקי דין, עמד על החומרה היתרה הגלומה בעבירות המס הנובעת מהנזק הרב שנגרם לקופה הציבורית, כמו גם הקושי בחשיפתן והקלות שבביצוען, ולפיה יש

ליתן משקל בכורה לשיקולי הגמול, ההרתעה והאינטרס הציבורי, על פני נסיבותיו האישיות של העבריין וכי נקודת המוצא בעבירות מעין אלו היא עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה, לצד קנסות משמעותיים וענישה נלוות.

ראו למשל, דברי כב' השופט אלרון ברע"פ 1282/24 זלום נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (14.2.2024):

"חומרתן של עבירות המס טמונה בכך שהן פוגעות, בה בעת, במשק, בכלכלה ובקופה הציבורית; לצד פגיעתן בערך השוויון בנטל המיסים בין אזרחי המדינה. לפיכך, בתי המשפט נוקטים במדיניות ענישה המבכרת שיקולי הלימה, הרתעה והתחשבות באינטרס הציבורי על פני שיקולי שיקום, וכאשר נקודת המוצא בעבירות מעין אלו היא, כאמור, עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה (רע"פ 8038/22 שילון נ' מדינת ישראל, פסקה 8 [פורסם בנבו] (29.11.2022))."

וכן: רע"פ 1685/24 חמדה נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (17.3.2024); רע"פ 2478/21 זיאדנה נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (9.5.2021) רע"פ 679/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (3.2.2021); רע"פ 6093/20 ג'אבר נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (7.9.2020); רע"פ 9004/18 יצחקי נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (31.12.2018) ורע"פ 2638/13 עובדיה נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (28.4.2013).

24. זאת ועוד, בית המשפט העליון מצא נופך חומרה מיוחד שעה שמדובר בעבירות המתבצעות באמצעות חשבוניות כוזבות וזאת בשים לב, ליסוד המרמה הגלום בביצוען, לעוצמת הנזק שנגרם לקופה הציבורית כתוצאה ממעשה הגזל והפיכתן ל"מכת מדינה" שיש להילחם בה מלחמת חורמה. לא בכדי מכונות עבירות אלה, כ"אבי אבות הטומאה". ראו למשל רע"פ 5823/09 באשיתי נ' מדינת ישראל (17.8.2009):

"חומרה יתרה נודעת להעלמות מס באמצעות חשבוניות פיקטיביות, הואיל והן מאפשרות לגזול מן הקופה הציבורית סכומי עתק. באופן טבעי, מהוות הוצאתן והפצתן של חשבוניות אלה, מרכיב מרכזי בשרשרת העבריינית ומעשים אלה הפכו זה מכבר למכת מדינה (ראו

רע"פ 4903/04 מזור נ' מדינת ישראל (לא פורסם, [פורסם בנבו],
29.6.2004).

25. בענייננו, מידת הפגיעה של הנאשם בערכים המוגנים ממשית, הנאשם היווה חוליה מרכזית בשרשרת העבריינית של הפצת חשבוניות כוזבות אשר הוביל להונאת רשויות המס למטרת בצע כסף. אכן, הנאשם הורשע בביצוע עבירות מס במטרה להביא אחר להתחמק מתשלום מס, ברם חוק המע"מ בשונה מחוק העונשין, אינו עורך הבחנה בין עונשו של המסייע לעונשו של המתחמק ממס הלכה למעשה ושתייהן בעלות מדרג חומרה גבוה.

26. הנאשם בהיותו דירקטור, בעל מניות ומנהל פעיל בחברת ליאור, פעל ביום אחד להפצת 20 חשבוניות כוזבות בסך 9,925,952 ₪ כשהמס הגלום הינו בסך 1,442,232 ₪ מבלי שעשה או התחייב לעשות עסקאות. חברת איטין ניכתה את המס הגלום בהן, כך שמעשיו של הנאשם, גרמו לנזק רב וממשי לקופת המדינה ולאזרחיה בסכום הקרוב למיליון וחצי ₪, מחדל אשר לא הוסר.

27. נתתי דעתי לכך שכתב האישום אינו מציין את האתנן אותו קיבל הנאשם עבור מעשיו ו/או האם קיבל אתנן כלשהו, אך אין בכך כדי להקל בעבירות בהן הורשע הנאשם ולהקהות מהנזק שנגרם כתוצאה ממעשיו לקופה הציבורית או להביא לשינוי של ממש במידת הפגיעה.

28. אינני מקבלת את טענת ב"כ הנאשם לפיה יש לראות בנאשם כ"איש קש" או "קוף" (כלשון בא כוחו), עושה דברם של אחרים אשר ניצלו את מצבו נוכח היותו נתון תחת השפעת סמים. הנאשם הודה בעובדות כתב האישום, כפי שהן, לפיהן ביצע את העבירות שעה שהוא רשום כדירקטור ובעל מניות בחברת ליאור וביצע העבירות במודע. לצד זאת, במסגרת ההסדר הדיוני, הוסכם על הצדדים כי הודעות הנאשם במשטרה יוגשו כראיות לעונש מטעם ההגנה ולפיכך, בחנתי האם בראיות שהוצגו לפני יש כדי להשפיע על נסיבות הקשורות לביצוע העבירה.

29. הנאשם נחקר שלוש פעמים במועדים שונים - 9.7.2018 (טל/7); 17.4.2019 (טל/8) ו- 4.11.2019 (טל/6). עיון מעמיק בגרסאותיו מלמד כי הנאשם אישר שפתח את חברת ליאור וחתם על חשבוניות. יחד עם זאת, הנאשם השיב שהוא "לא זוכר" דבר הנוגע לפרטי החשבוניות, התנהלות החברה, פרטים אודותיה, עיסוקה או לקוחותיה. הנאשם נימק זאת בכך שסובל מבעיית סמים קשה שפגעה לו בזיכרון, שהוא נרקומן, אך בשום שלב בחקירותיו לא מסר שנוצל על ידי אחרים או פעל עבורם. אדרבה, הנאשם ציין שלא אוים, נטל אחריות למעשיו, הציג עצמו כמי שהקים את החברה ופעל בשם עצמו וכלשונו:

[טל/7, הודעת הנאשם מיום 9.7.2018 עמ' 2-3].

ובאשר לכך שנוצל על ידי אחרים השיב:

[טל/8, הודעת הנאשם מיום 17.4.2019 עמ' 5].

30. זאת ועוד, גם אם אקבל את טענת ב"כ הנאשם לפיה נסיבות ביצוע העבירות כשלעצמן מלמדות על היות הנאשם "איש קש" שפעל עבור אחרים, בשל כך שהפיץ 20 חשבוניות כוזבות, במועד אחד, כשהוא נטוע עמוק בעולם הסמים, לא מצאתי שיש בכך לחרוג או לשנות מהותית את מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות בהן הורשע. בתי המשפט הבהירו את חשיבותה של ענישה מרתיעה למבצעי העבירות גם כשדובר ב"איש קש", כך נקבע ברע"פ 4791/08 כהן נ' מדינת ישראל (9.2.2009):

"בעניין האמירות כי המבקש לא היה הגורם המרכזי בעבירות וכי ככל הנראה לא הפיק מהן טובת הנאה, ספק בעיני מה משקלן של אמירות אלו. כשם שקבע בית המשפט המחוזי, אף אם נקבל את טענת המבקש כי היה רק "איש קש" עבור אותו רבי אשר בפועל ניהל את החברה, אין זה ברור כלל וכלל כי יש בכך כדי להפחית מחומרת מעשיו. אדם המאפשר במועד כי יעשה בו שימוש כ"איש קש", היינו עומד בחזית העבירה על מנת שאליו תופנה האצבע המאשימה, מה לו כי ילין על ש"תוכניתו" התגשמה? אוסיף, כי נראה שחלק נכבד מהסיבה בשלה יוחסו עבירות אלו במלואן למבקש ולא לאחרים הייתה התנהלותו שלו עצמו בחקירות המשטרה כאשר סרב להצביע על רבי כעל הגורם מאחורי החברה ונטל את האחריות על כתפיו."

בעפ"ג (מרכז) 1680-03-23 רשות המיסים, היחידה המשפטית מחוז מרכז- מע"מ נ' סוחינין, פסקה 15 (17.7.2023) נקבע כדלקמן:

"נאמר זאת, אפוא, בלשון ברורה שאינה משתמעת לשני פנים - טענת נאשם בעבירות מס כי הוא לא יותר מ"איש קש", מעין "קוף" (כלשון בה נקט ב"כ המשיב) או "בובה", המופעל על ידי אחרים, לאו

טענה היא. האינטרס הציבורי מחייב כי גם עברייני מס המופעלים על ידי אחרים, לרבות תוך "ניצול" היותם מכורים לסמים או שרויים במצוקה כלכלית, יענשו בחומרה, כדין כל מי שנטל חלק, סמוי או גלוי, בעבירת המס, בין שנהנה מפירותיה ובין אם לאו. אך ברור הוא כי אלמלא אותם "קופים", עבירת המס לא הייתה מתבצעת והנזק לא היה נגרם לקופת המדינה, ולפיכך עליהם לשאת במלוא האחריות לתוצאותיה."

31. בחינת מדיניות הענישה בביצוע עבירות דומות העוסקות בהוצאה ושימוש בחשבוניות כוזבות מלמדת כי כדרך כלל, מתחמי הענישה מתחילים במאסר בפועל מאחורי סורג ובריח. ברי, כי כל מקרה נבחן לגופו ומתחמי הענישה, נגזרים מהיקף ביצוע העבירות, משך ביצוען, התחכום והשיטתיות, כמו גם סכומי המס שנגזלו מקופת המדינה. להלן יובאו מספר דוגמאות:

א. רע"פ 1282/24 **זלום נ' מדינת ישראל** (14.2.2024): נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשם אשר הורשע בניכוי 6 חשבוניות כוזבות בסכום של ₪ 6,909,903 כשסכום מס התשומות שנוכה בגין החשבוניות הכוזבות הוא ₪ 1,004,003 והכנה וניהול של פנקסי חשבונות כוזבים. הנאשם עבר הליך שיקומי משמעותי (גמילה מסמים). המחדל לא הוסר. **בית משפט השלום קבע מתחם הנע בין 14 ועד 30 חודשי מאסר בפועל וקנס שנע בין 5% ועד 10% משיעור השמטת המס**, חרג ממתחם העונש ההולם בשל שיקום משמעותי והשית על הנאשם 11 חודשי מאסר בפועל, קנס בסך ₪ 25,000 וענישה נלוות, תוך שציין בגזר דינו שחריגה ממתחם אינה מצדיקה הימנעות ממאסר בפועל. ערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי נדחה.

ב. רע"פ 8038/22 **שילון נ' מדינת ישראל** (29.11.2022): נדונה בקשת רשות ערעור של נאשם אשר הורשע ב-37 עבירות של הוצאת חשבוניות כוזבות במטרה שאחר יתחמק מתשלום מס. סך החשבוניות הכוזבות עמד על ₪ 17,496,385, וסכום המס הגלום בהן הוא בסך של ₪ 2,667,028 ובאישום נוסף של ניכוי מס תשומות ללא מסמך, במטרה להתחמק מתשלום מס והכנה וניהול פנקסי חשבונות או רישומים אחרים כוזבים במטרה להתחמק מתשלום מס בסך ₪ 267,900. המחדל לא הוסר. **בית משפט השלום קבע מתחם עונש הולם הנע בין 15 ל-30 חודשי מאסר בפועל**, קנס בשיעור של ₪ 30,000 וקנס ועד 100,000 ₪ וגזר על הנאשם 20 חודשי מאסר בפועל, קנס בסך ₪ 40,000 וענישה נלוות. בית משפט נתן דעתו להליך השיקומי המשמעותי וחלוף הזמן ממועד ביצוע העבירה. בית המשפט המחוזי הקל ברכיב המאסר בפועל והעמידו על 15 חודשים בשל אותם נימוקים. בקשת רשות ערעור שהוגשה מטעם הנאשם נדחתה.

ג. רע"פ 6093/20 **ג'אבר נ' מדינת ישראל** (7.9.2020) [הוגש מטעם המאשימה]: נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשם אשר הורשע בביצוע 16 עבירות של ניכוי מס תשומות שלא כדין, בסכום כולל של 2,913,177 ₪, רשם החשבוניות הללו בפנקסי החשבוניות שלו וניכה שלא כדין מס תשומות על סך 413,973 ₪. כן הורשע ב-20 עבירות בהן נמנע מלדווח בדיווחיו התקופתיים פירוט של עסקאות שבוצעו על ידו בהיקף 8,160,623 ₪ בכוונה להתחמק מתשלום מס בסך 750,255 ₪. בית משפט השלום קבע מתחם עונש הולם הנע בין 8 חודשי מאסר בפועל שיכול וירוצו בעבודות שירות ועד 32 חודשי מאסר, קנס בשיעור הנע בין 10,000 ₪ ל-20,000 ₪ וגזר על הנאשם עונש של 8 חודשי מאסר בעבודות שירות וענישה נלוות. בית המשפט נתן משקל ניכר לטענת השיהוי. ערעור המדינה התקבל **ובית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 12 ל-30 חודשי מאסר בפועל** וגזר על הנאשם 15 חודשי מאסר בפועל.

ד. רע"פ 4497/20 **אביבי נ' מדינת ישראל** (5.7.2020): נדונה בקשת רשות ערעור של נאשם אשר הורשע ב-28 עבירות של ניכוי מס תשומות שלא כדין בסך של 952,514 ₪ ו-77 עבירות של פעולה במטרה לכך שאדם אחר יתחמק או ישתמט מתשלום מס, כשהמס הגלום בהן, עמד על 601,107 ₪. החברה אליה הונפקו החשבוניות, קיזזה את סכום המס (סכום המחדל למעלה ממיליון וחצי ₪). בית משפט השלום קבע **מתחם עונש הולם הנע בין 12 ל-36 חודשי מאסר בפועל** לצד ענישה נלוות והשית על הנאשם הסובל מבעיות רפואיות, 16 חודשי מאסר בפועל, קנס בסך 30,000 ₪ וענישה נלוות. טענת המבקש לפיה יש להקל בעונשו בשל היותו "איש קש" נדחתה. ערעור שהוגש לבית משפט המחוזי ובקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון נדחו.

ה. רע"פ 6779/19 **מפארג'ה נ' מדינת ישראל** (27.10.2019): נדונה בקשת רשות ערעור של נאשם אשר הורשע בהנפקת חשבוניות פיקטיביות בסכום כולל של כ-1,500,000 ₪ במטרה להתחמק מתשלום מס (הנאשם לא היה העבריין המרכזי בפרשה). בית משפט השלום קבע **מתחם עונש הולם הנע בין 12 ל-24 חודשי מאסר**, קנס ומאסר על תנאי והשית על הנאשם 14 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי וקנס בסך 200,000 ₪. ערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי נדחה וכך גם בקשת רשות הערעור.

ו. רע"פ 9952/17 **אדעיס נ' מדינת ישראל** (28.1.2018) [הוגש מטעם המאשימה]: נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשם אשר הורשע לאחר ניהול הוכחות, בביצוע 70 עבירות של הוצאת חשבוניות מס מבלי שהיה זכאי לעשות כן ו-70 עבירות של פעולה במטרה להתחמק מתשלום מס בנסיבות מחמירות. הנאשם הוציא חשבוניות כוזבות בסכום העולה על 5 מיליון ₪ שעה שסכום המס המגולם בהן, אשר הועבר לידו עולה על 690,000 ₪. המחדל לא הוסר. **בית משפט השלום קבע מתחם עונש הולם הנע בין**

8 ל-24 חודשי מאסר בפועל, לצד קנס הנע בין 60,000 ₪ ל-300,000 ₪
וענישה נלוות והשית על הנאשם, נעדר עבר פלילי, 21 חודשי מאסר בפועל, קנס בשיעור של 130,000 ₪ וענישה נלוות. ערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי נדחה.

ז. רע"פ 372/17 ח'ורי נ' מדינת ישראל (18.1.2017): נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשם אשר הורשע בניכוי מס תשומת ללא מסמך ועבירה של מסירת דו"ח הכולל ידיעה כוזבת כשהמס שנוכה היה בסך 1,247,707 ₪. בית משפט השלום קבע **מתחם הנע בין 10 ל-24 חודשי מאסר בפועל**, בצירוף מאסר מותנה וקנס משמעותי והשית על הנאשם 12 חודשי מאסר בפועל, קנס בסך 60,000 ₪ וענישה נלוות. ערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי נדחה.

ח. רע"פ 8471/16 ערמין נ' מדינת ישראל (15.11.2016) [הוגש מטעם המאשימה]: נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשם אשר הורשע לאחר ניהול הוכחות בביצוע 23 עבירות של ניכוי תשומות תוך שימוש בחשבוניות כוזבות בכך שרשם בספרי הנהלת החשבונות, סך כולל של 4.2 מיליון ₪, כדי להקטין את חבות המס של החברה בסך כולל של 549,392 ₪. בית משפט השלום קבע **מתחם הנע בין 10 ל-36 חודשי מאסר בפועל** (מתחם מחמיר מאשר טענה התביעה) לצד ענישה נלוות והשית על הנאשם 24 חודשי מאסר בפועל, קנס בסך 100,000 ₪ וענישה נלוות. בית המשפט המחוזי, הפחית את רכיב המאסר בפועל והעמידו על 16 חודשים תוך שנתן משקל לכך שבית המשפט השלום קבע מתחם מחמיר מזה שטענה התביעה ובשים לב לשיהוי בהגשת כתב האישום (כתב האישום הוגש בשנת 2012 בגין עבירות משנת 2006-2007 שהחקירה הסתיימה בשנת 2009).

ט. רע"פ 7779/15 חברת כץ עבודות צבע בע"מ נ' מדינת ישראל (4.7.2017): נדון עניינו של נאשם אשר הורשע בביצוע עבירות של ניכוי מס תשומות ומסירת דו"חות כוזבים במטרה להתחמק מתשלום מס. סכום המס הגלום עמד על 1,520,508 ₪. המחדל לא הוסר. **נקבע מתחם ענישה הנע בין 12 ל-36 חודשי מאסר** בפועל לצד ענישה נלוות. על המנהל הושתו 20 חודשי מאסר בפועל וקנס בסך 30,000 ₪.

י. עפ"ג (ת"א) 17327-07-17 נמירובסקי נ' מדינת ישראל (24.1.2018): נדון עניינו של נאשם אשר הורשע בעבירות של ניכוי מס תשומות שלא כדין וללא אסמכתאות בסך 1,233,384 ₪, לא ניהל פנקסי חשבונות והוציא חשבוניות כוזבות שסכום המס הגלום מהן 249,600 ₪. **נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 14 ל-36 חודשי מאסר בפועל** והושתו על הנאשם 17 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלוות. בית המשפט המחוזי דחה את הערעור בכל הנוגע לרכיב המאסר בפועל, אך הקל בגובה הקנס בשל נסיבותיו האישיות של הנאשם ובשל כך שהנאשם לא נהנה מפירות מעשיו.

32. להשלמת התמונה יוער כי בפסיקה אשר פורטה דלעיל, עסקינן בעבירות אשר בוצעו בפרקי זמן ממושכים, שלא כבמקורנו, בו הונפקו 20 חשבוניות ביום אחד.

33. בבואי לבחון את מדיניות הענישה הנוהגת עיינתי בפסקי הדין אליהם הפנו ב"כ הצדדים ונתתי דעתי לכך שעיקר הפסיקה שהוגשה מטעם המאשימה, דנה בעבירות שנסיבות ביצוען חמורות מהמקרה שבפניוואף כוללות עבירות זיוף ומרמה, בחלק מהמקרים המחדל הסתכם בסכום גבוה מענייננו, והעבירות בוצעו על פני תקופה ארוכה יותר וכיו"ב. ראו למשל; ע"פ 4149/16 **עמוס אברהם נ' מדינת ישראל** (2018); רע"פ 7042/14 **צבי יעקוב נ' מדינת ישראל** (2014); עפ"ג 39990-02-15 **מודן נ' מדינת ישראל** (2015); רע"פ 1634/09 **סופה שמירה בע"מ נ' מדינת ישראל** (2009); רע"פ 1890/08 **טל יגרמן נ' מדינת ישראל** (2008).

מנגד, מעיון בפסיקה אליה הפנתה ההגנה עולה, כי בתי משפט השלום השיתו עונשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות במקרים בהם דובר בעבירות שנסיבות ביצוען קלות מענייננו בשל שיקולים מיוחדים שלא ניתן לגזור מהם גזירה שווה. כך למשל, ניתן משקל לקבלת אחריות וחרטה הבאה לידי ביטוי בהסרת המחדל, פניה לרשות בבקשה לגילוי מרצון ועריכת הסדר שומה אף בטרם הגשת כתב האישום, קבלת טיעוני ההגנה בטענת הגנה מן הצדק, בחינת חלקם של נאשמים נוספים בפרשה ואיזון בין העונשים שהוטלו על המעורבים וכיו"ב. [ת"פ (ת"א-יפו) 26239-12-14 **מדינת ישראל נ' קסטרו** (6.12.17), ת"פ (ת"א-יפו) 3667-12-16, **מדינת ישראל נ' דא.סא. 75 יבוא בע"מ ואח'** (1.3.21), ת"פ (ת"א-יפו) 187-10-17 **מדינת ישראל נ' שם טוב** (15.12.20), ת"פ 16335-05-12 (ת"א-יפו) **מדינת ישראל נ' כראגיה ואח'** (12.2.17)].

34. לאור עקרון ההלימה, לאחר שנתתי דעתי לערכים החברתיים המוגנים, למידת הפגיעה בהם, לנסיבות ביצוע העבירה ולמדיניות הענישה הנוהגת, אני קובעת שמתחם העונש ההולם נע בין 12 ל-24 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלוות.

35. אשר לרכיב הקנס, נתתי דעתי לטיב העבירות, לנסיבות ביצוען לצד מצבו הכלכלי של הנאשם, אשר משתכר בסך של 10,194 ₪ לחודש (טל/10) ורעייתו עובדת כמנהלת בית ספר (לא הוצגו מסמכים אודות שכרה) אני קובעת שמתחם הקנס נע בשיעור של 30,000 ₪ ועד 80,000 ₪.

גזירת העונש המתאים לנאשם בגדרי המתחם, נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

36. הנאשם יליד 1991, נשוי מזה כשנתיים לרחלי, מנהלת בית ספר, ללא ילדים ועתה בשלבי טיפולי פוריות, שומר על יציבות תעסוקתית ותואר על ידי מעסיקו במכתב שהוגש מטעמו, כעובד מסור, מחוייב וזוכה להערכה רבה. נתתי דעתי לעדותה של רחלי, רעייתו של הנאשם ולקושי הממשי, האישי והרגשי שיגרם לזוגיות ובפרט שעה שבני הזוג מצויים בטיפולי פוריות, ככל שייגזר על הנאשם עונש מאסר מאחורי סורג ובריא. כן נתתי דעתי לכך שבני הזוג נשואים כשנתיים, מנהלים אורח חיים נורמטיבי ומאז שהנאשם בקשר עמה נמנע מלהשתמש בסמים.

37. הנאשם הודה בכתב האישום, לא ניהל משפט ויש לזקוף זאת לזכותו. אמנם הנאשם נטל אחריות

למעשיו, חש בושה וחרטה, אולם במסגרת הטענות לעונש נטען כי הנאשם ביצע העבירות כ"קוף" (כלשון בא כוחו) או "איש קש" ונוצל על ידי אחרים. אף בתסקירים צוין כי ככל הנראה הנאשם הושפע ונוצל על ידי אחרים והתפתה לטובת רווח כספי מצומצם יחסית. אזכור, כי טענת ההגנה לפיה הנאשם שימש כ"איש קש", אינה נלמדת מכתב האישום, אלא ההפך, הנאשם הודה שהנפיק את החשבוניות הכוזבות בכובעו כדירקטור, בעל מניות ומנהל פעיל בחברת ליאור, מבלי שצוינה התמורה אותה קיבל. לפיכך, יש בטענה זו כדי ללמד אפוא על נטילת אחריות חלקית למעשיו. אינני מתעלמת מכך שהנאשם ביצע העבירות שהוא תחת השפעת סמים, אך אינני סבורה שיש בכך כדי להקל בעונשו, שכן אף אם פעל לצורך "מימון הסם" או תחת השפעתו, אין בכך כדי להוות נסיבה לקולא או הקטנת הנזק שגרם לקופת הציבורית (רע"פ 5718/05 **אוליבר נ' מדינת ישראל** (8.8.2005)).

38. אשר לעברו הפלילי של הנאשם, עיון בגיליון ההרשעות של הנאשם (טל/3) מלמד כי לחובתו חמש הרשעות קודמות, שלוש מתוכן בעבירות של העדר מן השירות ושתיים בגין עבירה של החזקת סם שלא לצריכה עצמית- האחת, מיום 24.3.2014 בה נדון לענישה צופה פני עתיד, צו מבחן וצו של"צ והשנייה, מיום 31.1.2017 (עשרה חודשים עובר לביצוע העבירות במקרנו), בה נדון לחידוש מאסר מותנה, התחייבות להימנע מעבירה ופסילת רישיון נהיגה על תנאי.

39. נתתי דעתי להליך השיקומי אותו עבר הנאשם ולפוטנציאל השיקום, כעולה מתסקירי שירות המבחן ומעדותו של אבי, המדריך ביחידה להתמכרויות ובחנתי האם ראוי לחרוג במקרה זה ממתחם העונש ההולם בהתאם להוראת סעיף 40ד(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977. הקובעת כדלקמן:

"קבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם, לרבות העמדתו במבחן לפי סעיפים 82 או 86 או לפי פקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969."

40. בע"פ 6637/17 **קרנדל נ' מדינת ישראל** (18.4.2018), נקבע שיש ליישם הוראה זו בזהירות, אך יש לתת לה משמעות מעשית. יישום הוראת החוק מקנה לבית המשפט שיקול דעת רחב, כשנקודת המוצא היא העדפת שיקולי השיקום, אך אין בה כדי להפיג את שיקולי ההלימה. ודוק, לא כל שיקום מצדיק סטייה ממתחם העונש ההולם, לשם כך יש לשקול, בין היתר, את עוצמת ההליך השיקומי או פוטנציאל השיקום, עברו הפלילי של הנאשם אל מול יתר שיקולי הענישה.

41. בעניינינו עומדים ארבעה תסקירים המצביעים על תהליך טיפולי חיובי אותו עובר הנאשם, הנאשם שולב בהליך טיפולי בחודש ספטמבר 2023 מתמיד בהליך טיפולי פרטני וקבוצתי, מגיע למפגשים מוסר בדיקות שתן נקיות מסם, משתף באתגרים עמם מתמודד, מבטא מוטיבציה פנימית להתמיד

בשגרת חייו הנורמטיבית, תוך שהוא ער לסיכונים במצבים רגשיים ומעוררי לחץ. שירות המבחן התרשם מפוטנציאל שיקומי גבוה והמליץ על ענישה בדמות מאסר בדרך של עבודות שירות ואף שירות לתועלת הציבור.

42. עוד עולה מתסקירי שירות המבחן כי בין השנים 2013-2014, שולב הנאשם בהליך טיפולי ממושך וסיימו בהצלחה יתרה. ואולם, שב להשתמש בסמים על רקע תקופה משברית בחייו, במהלכה אמו חלתה, סבתו נפטרה והתקשה למצוא יציבות תעסוקתית. בשל מתח רגשי, חבר לחברה שולית, קיבל הצעות "עסקיות" שהובילו אותו לביצוע העבירות בתיק דנן. לצד זאת, עובר להפנייתו לשירות המבחן, עלה שהנאשם נישא, שמר על יציבות תעסוקתית והצורך הטיפולי נבע לצורך רכישת כלים שייסעו לו להתמודד עם משברים בחייו.

43. הנאשם ביצע את העבירות מושא כתב האישום כעשרה חודשים לאחר שנדון בגין עבירה של החזקת סם שלא לצריכה עצמית בגינה נדון לענישה בדמות חידוש מאסר על תנאי וענישה נלוות. במעמד הטיעונים לעונש ביום 31.1.2017, בדבריו האחרונים לעונש, אמר הנאשם (טל/5):

ואולם, ביום 30.11.2017 ביצע העבירות מושא תיק זה וכנטען בחקירותיו, ביצע העבירות כשהוא תחת השפעת סמים.

אעיר כי גם בפניי, התנצל הנאשם והבטיח שלא ישוב על מעשיו:

44. במסגרת הודעותיו במשטרה אשר הוגשו מטעמו, הציג עצמו בפני החוקרים כ"מכור" לסמים, "נרקומן" שהחל ליטול סמים קשים מאז גיל 15, לאחר פטירת אביו, ומאז נמצא בהתדרדרות קשה. הנאשם מסר ששהה במוסדות גמילה, מסר בדיקות שתן במשך שלוש שנים, אך חזר לסמים "אני לא מודע למה שאני עושה, אני נרקומן כבד" הדברים נאמרו בחקירתו מיום 17.4.2019 (טל/8). כעולה מעדותה רחלי, רעייתו, היא הכירה את הנאשם בשנת 2020, מאז חדל להשתמש בסמים ומנהל אורח חיים נורמטיבי. ואולם, הנאשם שב להליך הטיפולי לאחר שהוכרע דינו בתיק דנן, ואך בחודש ספטמבר 2023 ביוזמת שירות המבחן. שירות המבחן ציין בתסקיריו שהנאשם נמצא בשלבים ראשוניים של הטיפול ונדרשו דחיות להשלמת ההליך הטיפולי.

45. הנה כי כן, ניצב לפניי נאשם אשר עבר הליכי גמילה בעבר, עמד בפני בית המשפט, הביע חרטה והבטיח שלא ישוב לעולם הסם, אך בחלוף פרק זמן קצר שב להשתמש בסמים ועבר העבירות שבפניי. גם הפעם פנה הנאשם להליך גמילה, אך עשה כן רק לאחר שהורשע בדיון, הופנה לשירות המבחן ומשולב בהליך הטיפולי פחות משנה. על כן, אין מדובר בהליך שיקומי מוכח באופן שמקיים

עמוד 14

חריגה לקולא ממתחם העונש ההולם. לצד זאת, אינני מתעלמת מכך שמאז 30.11.2017 לא נפתחו לנאשם תיקים נוספים.

46. הנאשם לא הסיר את המחדל ולו במעט וכידוע, הסרת המחדל משמעה תיקון תוצאות העבירה ופיצוי למדינה בגין הנזק שנגרם מסכום הכסף שנגזל מהקופה הציבורית בשל מעשיו של הנאשם. לא זו אף זו, אלא שבהסרת המחדל יש כדי להביע נטילת אחריות והבעת חרטה כנה במעשים של ממש ולא רק במילים. הנאשם אף לא הטעים בטיעונו מדוע לא פעל להסרת המחדל. נפסק לא אחת, כי אין דינו של מי שלא הסיר את מחדליו כדין מי שהסירם, שכן הסרת המחדל מזכה בהקלה בעונש ואף מצדיקה ענישה הולמת ומרתיעה. [רע"פ 7851/13 עודה נ' מדינת ישראל (3.9.2015); רע"פ 7042/14 יעקב נ' מדינת ישראל (11.11.2014); עפ"ג (מרכז) 8757-07-21 אבו גאנם נ' מדינת ישראל (13.3.2022); עפ"ג (מרכז) 1680-03-23 רשות המיסים היחידה המשפטית מחוז מרכז נ' סוחינין (17.7.2023); (מרכז) 26177-05-14 בהרב נ' מדינת ישראל (22.2.2015)]

47. בעניין קרנדל (פסקה 25) נקבע כי "ניתן לציין ששילוב בין שינוי מהותי בהתייחסות הרגשית לאירוע העבירה המתבטא בנטילת אחריות, כפרה והבעת אמפתיה לנפגעי העבירה לבין אינדיקציות אובייקטיביות לקיומו של תהליך שיקומי- טיפולי מוצלח וחזרה לדרך הישר, עשוי להצביע על "סיכוי של ממש לשיקום". במקרנו, עסקינן בעבירות המס, בהן נקבע כי מקום שעברין המס לא פועל להסרת המחדל ותשלום הגזל לקופת המדינה, משמע ששיקומו לוקה בחסר גם מטעם זה, שכן לא הפנים את מעשיו ונטל אחריות מלאה. [ראה עפ"ג (מרכז) 67450-01-22 שילון נ' מדינת ישראל (30.10.2022) ורע"פ 8038/22 שילון נ' מדינת ישראל (29.11.2022)]. בעניין שילון, נקבע שלהליך השיקומי בו צעד הנאשם יש לתת משקל בגדרי מתחם העונש ההולם, אך אין מקום לחרוג ממתחם זה.

48. אוסיף, שגם במקרים בהם בית המשפט רואה בהליך השיקומי כמצדיק חריגה ממתחם, עדין נקבע שיש מקום להשתת עונש מאסר מאחורי סורג ובריח. כך קבע בית המשפט העליון בעניין זלום:

"בהקשר זה אדרש לטענה כי נכון להקל בעונשו של המבקש גם משיקולי צדק. יש לשוב ולהדגיש - בית משפט השלום התחשב באופן משמעותי ביותר בהליך השיקום המרשים של המבקש. עד כדי כך שראה לנכון לסטות לקולה ממתחם העונש ההולם. הליך שיקום זה אמנם מהווה נקודת זכות דרמטית לטובת המבקש, אך הוא אינו מאפשר להתעלם מכל אותם שיקולים המחייבים ענישה מאחורי סורג ובריח, ובכלל זה מדיניות הענישה הנהוגה; הסרת המחדל החלקית ביותר; הפגיעה המשמעותית בקופת המדינה - כמיליון ש"ח; ונטילת האחריות החלקית מצד המבקש. "

49. במקרה שבפניי, מצאתי שההליך השיקומי שעובר הנאשם מבורך הוא וטוב יעשה הנאשם אם הפעם יעמוד בהבטחתו ולא ישוב לעולם הסם. ואולם, לא שוכנעתי שעסקינן בהליך שיקומי מוכח המצדיק סטייה ממתחם העונש ההולם כעתירת ההגנה, בדרך של השתת רכיב המאסר בפועל בדרך של עבודות שירות, אלא יש להתחשב בהליך השיקומי, פוטנציאל השיקום כמו גם הנסיבות האישיות בגזירת עונשו של הנאשם בתוך המתחם. כידוע, שיקולי השיקום כמו גם המלצות שירות המבחן, נמדדים לצד יתר שיקולי הענישה הרלבנטיים, בהתאם לשיקול דעתו של בית המשפט [עניין שילון, פסקה 11; רע"פ 4789/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (20.7.2022) וע"פ 2139/22 ג'אנח נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (14.7.2022)].

50. נתתי דעתי לטענת השיהוי בהגשת כתב האישום והתמשכות ההליכים בעניינו של הנאשם. העבירות בוצעו ביום 30.11.2017, כתב האישום הוגש ביום 29.7.2021 בחלוף כשנתיים ותשעה חודשים ממועד ביצוע העבירות. הדיונים בעניינו של הנאשם נדחו, מעת לעת, לבקשתו לצורך מיצוי הליכי הידברות ובחלקם אף חרף התנגדות המאשימה.

ביום 25.1.2023 הנאשם הודה והורשע ולאחר מכן, נדחו הדיונים לבקשת שירות המבחן והנאשם לצורך שילובו בהליך טיפולי. אכן, הגשת כתב אישום בחלוף קרוב לשלוש שנים הינו פרק זמן לא מבוטל, אך יצוין שלא הובאו בפניי מלוא הנתונים להימשכות החקירה ואף לא פרטים הנוגעים למועד בו החלה החקירה ומתי באה לסיימה. כך שלא ניתן לבחון לעומקה את טענת השיהוי.

זאת ועוד, ניכר שהימשכות ההליכים ממועד הגשת כתב האישום ועד לשמיעת הטיעונים לעונש נעשתה לבקשתו של הנאשם, כך שאינני סבורה שיש בטענת השיהוי כדי להצדיק הימנעות מהשתת עונש מאסר מאחורי סורג ובריח. אעיר כי הפסיקה אליה הפנה ב"כ הנאשם בטיעונו, עוסקת במקרים חריגים ביותר, שאינם דומים למקרונו. בע"פ 416/76 גבריאילוב נ' מדינת ישראל: דובר במקרה בו נגרם לנאשם עינוי דין הואיל ולאחר שכפר באשמה, משפטו נשמע בחלוף ארבע שנים. בע"פ 2103/07 הורוביץ ואח' נ' מדינת ישראל (31.12.2008) דובר במקרה בו הכרעת הדין ניתנה בחלוף תשע וחצי שנים ממועד הגשת כתב האישום, בעיקר בשל העומס שרביץ על בית המשפט.

51. לנוכח האמור, באיזון בין השיקולים לחומרא לשיקולים לקולא, מצאתי למקם את עונשו של הנאשם בשליש התחתון של המתחם וזאת בשל, נסיבותיו האישיות, ההליך השיקומי אותו עובר, חלוף הזמן ממועד ביצוע העבירה והעדר פתיחת תיקים נוספים.

אשר על כן, אני גוזרת את עונשו של הנאשם כדלקמן:

א. מאסר בפועל למשך 13 חודשים.

ב. מאסר מותנה למשך 7 חודשים, והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור עבירה מסוג פשע, לפי חוק מע"מ למשך 3 שנים מסיום ריצוי מאסרו.

ג. מאסר מותנה למשך 3 חודשים, והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור עבירה מסוג עוון, לפי חוק

המע"מ, למשך 3 שנים מסיום ריצוי מאסרו.

ד. הנאשם ישלם קנס בסך 30,000 ₪ או 100 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-30 תשלומים שווים ורצופים, החל מיום 22.11.2024 ובכל עשרה בחודש שלאחריו. היה שאחד התשלומים לא ישולם במועד, תעמוד יתרת הקנס לפירעון מיידי (ככל שקיימים פיקדונות בתיק, הם יוחזרו לנאשם, כפוף לכל מניעה חוקית לרבות עיקול, עם התייצבות הנאשם למאסר).

הנאשם יתייצב לנשיאת מאסרו בבית סוהר הדרים, ביום 22.11.2024 עד השעה 10:00 או על

פי החלטת שב"ס כשברשותו תעודת זהות וגזר דין. על ב"כ הנאשם לתאם את הכניסה למאסר,

כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, טלפונים: 08-9787377, 08-

9787336, ולהתעדכן באתר האינטרנט של שב"ס, ברשימת הציוד הראשוני שניתן להביא בעת

ההתייצבות.

ה. רשמתי לפניי התחייבות הנאשם בסכום של 10,000 ₪ להימנע מלעבור עבירה בה הורשע למשך 24 חודשים מהיום.

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי מרכז- לוד תוך 45 יום.

התיק סגור.

ניתן היום, ז' תשרי תשפ"ה, 09 אוקטובר 2024, במעמד הצדדים.